

който взелъ страната на императора, опустошавали Мекленбургъ и Бранденбургия, армията на Тилли, като прѣминала прѣзъ Елба между Бойценбургъ и Лауенбургъ, влѣзла въ Холщияния. Съ помощта на морскитѣ държави и нѣкои протестантски владѣтели, датския кралъ успѣлъ вече да събере до 40.000 души войски и доста дълго се държалъ срѣщу Тилли, като упорито се защищавалъ на всѣка стѣпка. Но въ срѣдата на 1627 година Валленщайнъ, армията на която се усилила вече до 100.000 души, тръгналъ прѣзъ Силезия за Бранденбургия, като разорявалъ по пътя си страната и вземалъ отъ нея извѣнмѣрни парични контрибуции. Като испратилъ Арнхаймъ съ часть отъ войскитѣ въ Померания, и Шлика съ друга една часть въ Мекленбургъ, Валленщайнъ присѣдинилъ къмъ себѣ си отряда на люнебургския херцогъ и влѣзълъ съ главни-

тѣ си сили въ Ютландия. Между това Тилли разбилъ (на 17 октомврий) датския кралъ при Албургъ, но, слѣдъ пристиганieto на Валленщайна въ Ютландия, билъ испратенъ отъ него на лѣвата страна на Елба, подъ прѣдлогъ окончателно да затвърди властта на императора въ тила на армията и да обезпечи дѣйствието на послѣдната отъ-къмъ Нидерландия. Въ скоро време Валленщайнъ очистилъ цѣла Ютландия и принудилъ датския кралъ да отстъпи на островитѣ на Дания. Къмъ края на годината било довършено завоюването брѣговетѣ на Балтійско море, мекленбургскитѣ херцоги били лишени отъ владѣнията си, които императора прѣдалъ на Валленщайна, въ награда за заслугитѣ му, и въ цѣла сѣверна Германия оставали независими отъ императора само свободнитѣ градове и се държали още само двѣ крѣпости: Щралзундъ и Щетинъ.

§ 18.

Послѣднитѣ дѣствия на брѣговетѣ на Балтійско море (1628—1629 г.).

Успѣхитѣ на императора били неочаквано спрѣни отъ упоритото съпротивление на Щралзундъ. Този силно-укрѣпенъ градъ билъ, по географическото си положение, извѣнрѣдно важенъ, както за императора, тъй и особено за Англия, Нидерландия, Дания, Швеция и свободнитѣ ханзеатически градове. За първия той билъ ключа за Балтійско море, а за морскитѣ държави и свободнитѣ градове — ключа за Германия, чрѣзъ който тѣ всѣкога можали да иматъ свободенъ входъ въ послѣдната. А за това тѣ дѣятелно му помагали съ войски, флота и пари. Още въ началото на 1628 година при Щралзундъ билъ идвалъ Арнхаймъ: но този пжтъ Щралзундъ се откупилъ. При всичко-то, Арнхаймъ наскоро повторно го блокиралъ по сухо, безъ да

има кораби да го блокира и по море. Въ това се и заключавала причината за постоянната несполука въ дѣйствието на императорскитѣ войски противъ Щралзундъ. Въ послѣдствие самъ Валленщайнъ употребилъ всичкитѣ си сили и грижи за да го завладѣе. Като загубилъ при обсадата му, чрѣзъ 1628 година, по вече отъ 12.000 души войски, той съ настѣпването на зимата обърналъ обсадата въ блокада. Въ 1629 г. (въ май) Дания сключила отдѣленъ миръ съ императора въ Любекъ, а Швеция съюзъ съ Щралзундъ. Густавъ-Адолфъ се задължилъ да защитава независимостта на Щралзундъ, а послѣдния отъ своя страна — да бжде готовъ на всички жертви и съдѣствие, които биха се оказали нужни въ случай, че обстоятелства-